

Kmečka trgovina

Kriza izvoza našega lesa

V naši lesni trgovini je zavzel sicer predvideni zastoj nepričakovano velik obseg; tudi utegne biti dolgotrajen ta zastoj, ker vlada na svetovnem trgu že občutna stagnacija — skorajda diktirana od pretiranega birokratizma — ker se vsepovsod onemogočuje medsebojna svobodna trgovina z različnimi prislilnimi odredbami ter naredbami. Tako so izpadle kot naše bivše največje odjemalke Anglija, Nemčija in Italija. Izgleda pa ni na kako skorajšnje izboljšanje.

Posebno so prizadeti naši producenti lesa, katerega produkcija je v dobi dobre konjunkturo silno narasla. A dočim se nam to blago doma po nepotrebnem kviri in se z vsakim dnem veča škoda našim producentom, pa v Italiji zelo primanjkuje baš tega blaga tako, da so že mnoge tvornice morale ustaviti obrate ter odpustiti delavstvo, seveda samo zato, ker prevneti birokratje še vedno čakajo z izdajo uvoznih dovoljenj. Podobne razmere vladajo v Nemčiji, čeprav v malo drugačni obliki. Kamorkoli skušamo usmeriti naš izvoz, povsod naletimo na skoro iste ovire.

Morda se bodo tega zavedli tudi naši odločujoči faktorji in pravočasno ukrenili vse potrebno, da se našemu lesnemu izvozu kako odpomore.

Izvoz živine v Italijo

Na Reki se vršijo posvetovanja med zastopniki našega Zavoda za pospeševanje zunanje trgovine in italijanskimi delegati. Namen te konferenec je organizacija prodaje naše živine na reškem trgu za vso Italijo. Tako centralo ima že Mažarska, pa tudi Romunija jo namerava osnovati. Izgleda, da bodo dogovori za osnovanje naše prodajne centrale ugodno potekali ter bo nova ustanova vsekakor dobro vplivala na izvoz naše živine.

Pozor na zdravilne rastline!

Pridobivanju in prodaji zdravilnih rastlin posvečajo naši ljudje še vse premalo pažnje, dasi bi se dalo z njimi zaslužiti lepe denarce, zlasti v današnjih časih, ko slovenski kmet res nima skoraj ničesar drugega za prodajo kakor živino in les. V nekaterih pokrajinah naše države se kmetje na veliko pečajo s pridelovanjem zdravilnih rastlin, še bolj pa v Bolgariji. Za naše zdravilne rastline se zanima zlasti Nemčija ter nam je zopet odobrila drugi tromesečni kontingent za izvoz v višini 127.000 mark — kar je v našem denarju poldrug milijon dinarjev.

Hmeljski nasadi se ne bodo zmanjšali

Pred kratkim smo poročali o konferenci, ki je bila v Pragi in se je pečala z zmanjšanjem hmeljskih nasadov v Srednji Evropi. Sedaj pa nam javljajo zopet iz Prage, da bo taka omejitev težko izvedljiva. Zastopnik naše države na omenjeni konferenci je nastopil proti predlaganim omejitvam ter je izjavil, da jih naša država ne bo izvajala. V Pragi smatrajo, da bi bilo tudi na Češkem težko izvesti ta sklep, ker je prišel prepozno glede na stanje nasadov.

Živina

Plemenski sejem rodovniške živine Zveze selekcijskih društev za svetlohlasto govedo je bil dne 23. aprila v Beltincih v dolnjelendavskem okraju. Na sejmu je bilo prignanih 69 bikov, 15 krav in 7 telic, prodanih pa je bilo 35 bikov, tri krave in ena telica. Biki so dosegli ceno 6—8 din za 1 kg žive teže ter so se prodajali po 2400 do 4400 din za glavo. Krave so dosegle ceno 5—6 din. Plemenski biki so nakupljeni za okraje: Ljubljana, Ljubljana okolica, Maribor levi breg, Murska Soba in Ljutomer.

Markov sejem v Zagrebu. Na staroznani Markov sejem v Zagrebu, ki je eden največjih v državi, je bil radi slabega vremena dogon majhen ter je znašal okrog 1500 glav. Kupcev pa je bilo veliko, in sicer 237 naših in 86 inozemcev. Zaradi velikega povpraševanja in slabega dogona so se dvignile cene za povprečno 50 par ki 1 kg. Biki so se prodajali po 4.50 do 5.70 din, krave po 3.50 do 4.50 din, telice 4—5.50, voli 5.50—6 din 4.50 do 5 din za 1 kg žive teže.

Maribor: debeli voli 4.25—5.50, poldebili 3.75 do 4.75, plemenski 4.50—6 din, biki za klanje 3.50—4.75, klavne krave debele 4—4.90, plemenske 4—5.25, krave za klobasarje 2.50—3.25, molz-

ne 3.75—5, breje 3.50—4 din, mlada živina 4.50 do 6 din, teleta 5.50—7.50 din.

Ptuj: voli 3.50—5 din, krave 2—4.25 din, biki 3.50—3.75, junci 3.50—4 din, telice 4—4.75 din.

Nova cerkev: voli 5.50—6 din, krave 4—4.50, telice 5 din. Sejem je bil slabo obiskan.

Razkrižje: krave 3.50, 2 din, telice 5 din, biki 4.50, 3.50—4 din. Promet zelo slab.

Velik letni Jurjev semenj v Novem mestu. Najvišja cena pri volih je bila dosežena s 3200 din, najnižja pa 900 din, pri kravah najvišja 2400 din, najnižja 500 din. Na tehtnico je bila dosežena najvišja cena pri par komadih volov 5.50 din, povprečno pa se je plačevala goveja živina od 3

do 5 din 1 kg. Kupčija je bila prav slaba in je v znamenju padanja cen zaradi pomanjkanja krme.

Svinje

Trgovina s svinjami je precej živahna. Pokazal je to zlasti zadnji mariborski sejem, na katerega je bilo pripeljanih 174, prodanih pa 135 svinj. Cene so bile: mladi prašiči 5—6 tednov stari komad 65—100 din, 7—9 tednov 110—130 din, 3—4 mesece 150—210 din, 5—7 mesecev 300 do 390 din, 8—10 mesecev 420—490 din, eno leto 710—820 din; 1 kg žive teže 6.50—7.75 din, 1 kg mrtve teže 8.50—11.25 din. — Na sejmu v Ptujju so bili pršutarji 7—7.50 din, plemenske svinje 6 do 6.75 din, mladi prasci 60—120 din komad. — Na Dolenjskem so dva meseca stari prasci po 150—200 din, 4—5 mesecev pa 300 din komad.

Razgovori z našimi naročniki

Vprašanja in odgovori

Višina obresti terjatve Posojilnice. Isti. Bili ste porok za dolg, ki se je imel po odločbi sodišča obrestovati s 6%, Posojilnica pa je zahtevala 9%. Vprašate, ali je imela Posojilnica pravico zahtevati 9% in za katero dobo. — Porok ni dolžan plačati višje obresti nego glavni dolžnik, razen, ako se je sam posebej zavezal k plačilu višjih obresti. Ako je sodišče odločilo o višini obresti, istotako niste dolžni plačati višje (brez zadevnega dogovora). — Od nezaščitenega terjatve in nezaščitenega dolžnika so posojilnice lahko ves čas zahtevale 9% obresti, ako so bile dogovorjene. Od zaščitenih dolžnikov pa so smele za stare dolgove terjati do 23. novembra 1933 6% obresti, ako so vložile tožbo; 10% pa, ako niso tožile. Od 24. novembra 1933 naprej so smele zadruge, ki so članice združenih zvez, zahtevati le 6% obresti, one izmed teh združenj pa, ki so imele več kot 25% svoje obratne glavnice izposojene od drugih denarnih zavodov, so smele od 1. januarja 1935 dalje do 26. septembra 1936 računati največ 7½% obresti.

Plačilo davkov od neprepisane parcele. M. Potocnik. Pred petimi leti ste kupili neko parcelo, geometer jo je odmeril šele pred dvema letoma, v zemljiški knjigi pa še vedno ni prepisana na Vaše ime; davke plačuje radi tega baje še vedno prodajalec, ki vam na račun teh davkov odtrguje zaslužene dneve. Vprašate, ali je k temu upravičen. — Davčna uprava res izterjava davke le od vknjiženega lastnika. Ako v kupni pogodbi niste ničesar določili glede plačevanja davkov, je pravično, da plačuje davke tisti, ki kupljeno parcelo hasnuje. Ako hasnujete parcelo Vi, je plačujoči lastnik upravičen odračunati plačane davke od Vašega zaslužka.

Ali pot po treh letih »zapade«? O. Kosič. V gozdu križniškega reda se nahaja studenec, h kateremu so okoliški prebivalci že sto let zahajali po vodo, niso pa zahajali zadnja leta, ker je bilo vsled dežja vode drugod dovolj. Pot, katero so preje prebivalci uporabljali, je medtem zarastla z mladim drevjem in trnjem; uprava križniškega reda je ne dovoli obnoviti, češ, da ste vsled triletne neuporabe pravico do pota izgubili. Enako uprava iz istega vzroka ne dovoli zopetne uporabe ceste, po kateri ste preje že od pamtveka prevažali drva in listje iz svojega gozda skozi gozd križniškega reda. — Ze obstojca služnostna pravica sicer res zastara vsled neizvrševanja, a v treh letih le, ako se je obvezana stranka (uprava križniškega reda) protivila izvrševanju služnosti, upravičenec pa ni uveljavil svoje pravice v treh zaporednih letih. Ako pa je upravičenec prostovoljno (torej ne radi protivljenja obvezane stranke) opustil izvrševanje služnosti, tedaj zastara služnost šele v 30 letih. — Ako so prošnje brezuspešne, pravdali se pa ne bi radi, je težko svetovati.

Mojstrski izpit v kaznilnici izučenega čevljarja. M. P. Z. v P. Vaš sorodnik se je v kaznilnici prav dobro naučil čevljarkega dela. Vprašate, kako bi prišel do mojstrskega izpita in izvrševanja čevljarke obrti. — Najprej bo moral opraviti pomočniški izpit. Pri tem bo moral dokazati s potrdilom zavoda (za izvrševanje kazni), da se je najmanj tri leta učil čevljarkega obrta ali kot delavec delal v rokodelski (čevljarški) delavnici v zavodu, da je pismen in da je pohajal in uspešno dovršil rokodelsko šolo v zavodu, če je taka v zavodu. Brez predhodnega pomočniškega izpita bi smel opraviti mojstrski izpit le, ako se je izučil čevljarkega obrta (z najmanj trilet-

nim delom, odnosno učenjem) in nato delal v čevljarškem obrtu v zavodu še najmanj štiri leta. Če je trajalo delo v čevljarškem obrtu v zavodu manj ko štiri leta, sme opraviti mojstrski izpit, če dokaže, da je bil zunaj zavoda kot pomočnik ali tovarniški delavec še toliko časa, kolikor mu nedostaja do štirih let pomočniške zaposlitve. Izpit se opravi pri komisiji, ki je pristojna za kraj njegovega stalnega bivanja. — Za izvrševanje čevljarkega obrta je potrebno, da si izprosi zadevno dovolitev od okrajnega glavarstva. V to svrhu se mora najprej prijaviti pri združenju čevljarjev, predložiti rojstni in domovinski list, npravnstveno spričevalo in spričevalo o opravljenem mojstrskem izpitu, plačati tako zvano inkorporacijo, združenje bo vlogo poslalo obrtniški zbornici v Ljubljano, le-ta mu bo izstavila potrdilo po § 95. obrtnega zakona in s tem potrdilom opremi prošnjo na okrajno glavarstvo.

Zbrisna pobotnica — stroški. N. Plohl. Otroka, ki sta postala polnoletna in dobila svojo terjatev plačano, naj napišeta izbrisno pobotnico z vsebino, da potrjujeta, da sta dobila svojo terjatev (ki jo je opisati) izplačano ter da dovoljujeta, da se zbrise zastavna pravica, ki je bila v prid te terjatve vknjižena pri nepremičninah (navesti je kat. občino in vložno številko). Taksa znaša pol odstotka terjatve. S to pobotnico lahko otroka sama ali lastnik obremenjenega zemljišča na kak uradni dan predlaga pri pristojnem sodišču vknjižbo zbrisne zastavne pravice. Plačati bo treba le 15 din za predlog (ako znaša terjatev 14.500 din).

Kdor propade v pravdi, plača stroške nasprotnika. E. P. G. V neki kazenski stvari ste podlegli; pri razpravi ni bilo govora o plačilu stroškov nasprotnikovega odvetnika, sedaj po osmih mesecih pa je predlagal nasprotnik, naj se vam nalože v plačilo hkratu s pričninami in odškodnino za njegova pota. — Najbrž ste preslišali, da je sodnik pri objavi sodbe izrekel, da morate plačati tudi stroške kazenskega postopanja. Med slednje stroške pa spadajo tudi pričnine, nagrade in potrebni izdatki branilcev in drugih zastopnikov strank ter ev. potrebni izdatki nasprotnika, ako je bil zaslišan kot prič. Zato boste morali žal tudi zadevne stroške plačati po sodni odmeri v osmih dneh, da ne bo nasprotnik vodil izvršbe.

Stroški odvetnika, ki je bil postavljen od odvetniške zbornice. M. H. St. I. V neki pravdi vam je bila podeljena pravica revnih in za sestavo priziva ter zastopstvo v prizivnem postopku postavljen odvetnik. Le-ta zahteva od vas plačilo zneska 303 din kot svojo terjatev, kar se vam ne zdi utemeljeno. — V predmetnem primeru vas je moral odvetnik zastopati brezplačno in niste dolžni plačati nikakih sodnih ali drugih stroškov. Le ako ste naknadno dobili možnost plačati zastopanje, bi imel odvetnik pravico, zahtevati od vas nagrado.

V prizivnem postopku so novote nedopustne. Ista. Opozarjali smo že na tem mestu, da mora stranka že pred prvim sodiščem iznesti vsa dejstva in okoliščine, ki so važne za ugodno rešitev pravde ter predlagati vsa dokazila, kajti v prizivu in pri prizivni razpravi so novote (nove trditve, nova dokazila) nedopustne. K prizivni razpravi se vabi — ako ni treba zaslišati strank — le zastopnike; radi tega niste bili od sodišča o razpravi obveščeni. Navadno odvetnik obvešti svojo stranko, a kot zastopnik revnih (ki pisem ne dobi plačanih) le v nujnih primerih. — Prepis prizivnega spisa ali priziva lahko zaprosite od odvetnika in stane vsaka stran pri vrednosti